

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi ajánlásra a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről

(COM(2018) 132 final)

(2018/C 440/22)

Előadó: **Giulia BARBUCCI**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2018.5.14.
Jogalap:	az EUMSZ 292. cikke, összefüggésben 153. cikke (1) bekezdésének c) pontjával, 153. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdésével és 352. cikkével
Illetékes szekció:	„Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2018.7.19.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2018.9.20.
Plenáris ülés száma:	537.
A szavazás eredménye:	148/39/32
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB az alapvető nemzetközi okmányoknak megfelelően úgy gondolja, hogy mindenki számára biztosítani kell **a tisztességes életkörülményekhez, a szociális védelemhez**, valamint a munkahelyen és az élete során felmerülő valamennyi jelentős kockázattal szembeni védelemhez **való jogot**, többek között az egészségügyi ellátást, továbbá a tisztességes nyugdíjhoz és a méltóságteljes idős korhoz való jogot. E célkitűzés eléréséhez hozzájárulna az atipikus foglalkoztatási formákban dolgozók és az önálló vállalkozók megfelelő védelmi lefedettségének biztosítása, összhangban a szociális jogok európai pillérében megfogalmazott elvekkel, amelyeknek most valósággá kell válniuk. Garantálni kell, hogy hozzáférjenek és hozzájáruljanak az egészségügyi ellátáshoz, az anyasági és szülői, a rokkantsági és öregségi ellátáshoz.

1.2 Az EGSZB emlékeztet arra, hogy **a szociális védelmi rendszerekhez való hozzáférés** kulcsfontosságú tényező az igazságosabb társadalmak kialakulásához, valamint alapvető fontosságú a termelékeny, egészséges és aktív munkaerő szempontjából. Minden szinten az intézmények, a szervezett civil társadalom és a szociális partnerek közös céljának kell tekinteni a **társadalmi fenntarthatóság**⁽¹⁾ – az uniós szakpolitikák meghatározásában és végrehajtásában alkalmazandó alapelv – helyreállítását, amelynek tágabb célkitűzése szociális téren az egyenlő feltételek megteremtése – vagyis az, hogy mindenki ugyanolyan szabályok szerint és hasonló feltételekkel vehesse igénybe a szociális védelmet.

1.3 Az EGSZB javasolja, hogy a tagállamok hajtják végre az ajánlást, ha szükséges, olyan, konkrét **cselekvési tervek** segítségével, amelyek többek között az Európai Bizottság által az ajánlás alátámasztására végzett hatásvizsgálatban megállapított hiányosságokon alapulnak, és tegyenek erről jelentést, mindezt a szociális partnerek és a szervezett civil társadalom teljes körű részvétele mellett.

1.4 Az EGSZB üdvözli az ajánlás végrehajtásának legfontosabb várható hatásait, mivel ezek kedvezőek lesznek a polgárok, a munkavállalók és a vállalkozások számára: e hatások közé tartozik többek között **a kockázat kölcsönös megosztásának fokozása, a jövedelem biztonsága, a munkaerőpiac dinamizmusának fokozása, a nagyobb termelékenység, a források jobb elosztása, valamint a bizonytalanság és szegénység csökkenése** az egyének szempontjából.

1.5 „**Az új foglalkoztatási formák keretében dolgozók** kapcsán az EGSZB úgy ítéli meg, hogy ki lehetne dolgozni egy átfogó megoldást a társadalombiztosítási jogaik elismerésével összefüggő problémákra, mégpedig a rendszer finanszírozási módjának általános megreformálása révén. Az EGSZB kéri a tagállamokat, hogy keressenek olyan megoldásokat, amelyek lehetővé teszik a társadalombiztosítási rendszerek finanszírozását olyan eszközök révén, amelyek egyrészt biztosítják azok fenntarthatóságát, másrészt elérhetővé teszik a rendszert olyan személyek számára is, akik az új munkavégzési formákban gyakorolják tevékenységüket”⁽²⁾.

⁽¹⁾ HL C 237., 2018.7.6., 1. o..

⁽²⁾ HL C 129., 2018.4.11., 7. o.

1.6 Az EGSZB javasolja, hogy az ajánlás keretében tett kezdeményezések biztosítsanak megfelelő **ellátásokat és rendelkezéseket**, többek között biztonsági hálót azok számára, akik nem képesek elérni a jogosultság alsó küszöbértékét, és különösen a munkaképtelenek és családtagjaik számára. Az EGSZB sajnálja, hogy – ahogy azt a hatásvizsgálatot tartalmazó bizottsági szolgálati munkadokumentum⁽³⁾ rögzíti – az alapjövedelem nem került be az ajánlásba. Az EGSZB már 2013-ban szorgalmazott egy európai minimumjövedelem bevezető uniós irányelvet, mivel ez „segítene [...] a gazdasági és területi kohézió biztosításában, az egyén alapvető jogainak védelmében, a gazdasági és társadalmi célkitűzések közötti egyensúly garantálásában, valamint a vagyon és a jövedelem tisztességes elosztásában”⁽⁴⁾.

1.7 Az emberek szociális védelmi rendszerekből való kizárásában jelentős szerepet játszik az **életkor** és a **nem**: ezeket a tényezőket különösen figyelembe kell venni az intézkedéseknek az ajánlás keretében történő meghatározásakor;

1.8 Az EGSZB megjegyzi, hogy törekedni kell arra, hogy biztosítsák a rendszerek hatókörének és hozzáféréseinek **eredményességét**, legfőképp a nemzeti szintű intézkedések meghatározásakor és végrehajtásakor; figyelembe kell venni a szociális jogok **hordozhatóságát**, amikor a magánszemélyek különböző munkaerőpiaci munkaviszonyok között váltanak, valamint a jogok rendszerek közötti hordozhatóságát és összesítését.

1.9 Az EGSZB úgy véli, hogy a teljes **átláthatóság** biztosítása érdekében foglalkozni kell a szabályozások összetettségével és az egyéb adminisztratív vonatkozásokkal, hogy az emberek jobban megismerjék kötelezettségeiket és jogait; ez a (munkaviszony típusa, életkor, nem, fogyatékosági státusz, állampolgárság stb. szerint bontott) statisztikai adatok minőségének javításával is elérhető.

2. Bevezetés

2.1 A szociális védelemről szóló ajánlás az Európai Bizottság által a **szociális jogok európai pillére** keretében tett kezdeményezések közé tartozik. Az ajánlás és az abban foglalt **vezérelvek** összhangban állnak a szociális jogok európai pillérében és a kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentumban meghatározott húsz elv közül többel is, és koherensek ezekkel. A 12. elv kifejezetten megállapítja, hogy „a munkaviszonyuk jellegétől és időtartamától függetlenül a munkavállalók, és hasonló feltételek mellett az önálló vállalkozók is jogosultak a megfelelő szociális védelemre”⁽⁵⁾.

2.2 A kezdeményezés legfőbb célja, hogy biztosítsa minden munkavállaló, különösen az atipikus munkavégzési formákban dolgozók és az önálló vállalkozók számára a **szociális védelmi** intézkedésekhez való **konkrét és tényleges hozzáférést**. Arra is törekszik, hogy támogassa és kiegészítse a tagállamok arra irányuló intézkedéseit, hogy megszüntessék a hiányosságokat, valamint a foglalkozási viszonytól függetlenül minden munkavállaló számára tisztességes és arányos hozzáférést biztosítsanak a szociális védelemhez⁽⁶⁾.

2.3 Először is az ajánlás célja, hogy „megszüntessék vagy csökkentsék azokat a tényezőket, amelyek megakadályozzák, hogy a szociális védelmi rendszerek megfelelő szociális védelmet biztosítsanak az emberek számára **függetlenül attól, hogy milyen munkaviszonnyal vagy munkaerőpiaci helyzettel rendelkeznek**, tiszteletben tartva ugyanakkor a tagállamoknak a szociális védelmi rendszereik kialakításával kapcsolatos hatásköreit”⁽⁷⁾.

2.4 Az ajánlás annak biztosítására is törekszik, hogy mindenki **megfelelő szintű szociális védelemhez** férhessen hozzá: „az atipikus munkavállalók és az önálló vállalkozók egyes csoportjai számára különösen a jövedelemre és az időtartamokra vonatkozó küszöbértékek (a jogosultság megszerzése érdekében beszámítható időszakok, a várakozási idők, a munkában töltött időre vonatkozó minimumok, az ellátások folyósításának időtartama) jelenthetnek indokolatlanul nagy akadályt a szociális védelemhez való hozzáférés tekintetében”⁽⁸⁾.

⁽³⁾ Bizottsági szolgálati munkadokumentum – A dokumentumot kísérő hatásvizsgálat.

⁽⁴⁾ HL C 170., 2014.6.5., 23. o.

⁽⁵⁾ HL C 125., 2017.4.21., 10. o.

⁽⁶⁾ Lásd még az ILO 202. számú ajánlását, amely iránymutatást nyújt a nemzeti szociális biztonsági rendszerek alapvető elemét képező szociális védelmi minimumok létrehozásához és fenntartásához.

⁽⁷⁾ Lásd: A szociális védelemről szóló ajánlás, 8., 14. oldal, (10), (15), (4), (23), (8), (10) bekezdés.

⁽⁸⁾ Lásd: A szociális védelemről szóló ajánlás, 17. oldal, (18) bekezdés.

2.5 Az EGSZB sajnálja, hogy az alapjövedelem nem került be a tanácsi ajánlásba. Egy nemrégiben készült OECD-tanulmány⁽⁹⁾ szerint „tekintve a munkaerőpiac gyors változásait, az alapjövedelemről folyó jelenlegi viták mégis hasznos adalékot nyújtanak azzal kapcsolatban, hogy a társadalmak milyen típusú szociális védelmet akarnak”. Az EGSZB már korábban kijelentette⁽¹⁰⁾, hogy „az európai minimáljövedelem bevezetése hozzá fog járulni a gazdasági, társadalmi és területi kohézió biztosításához, az alapvető személyiségi jogok védelméhez, a gazdasági és társadalmi szintű célkitűzések egyensúlyának szavatolásához, valamint a források és a bevételek igazságos újraelosztásához”. Kérte emellett egy keretirányelv elfogadását és annak megvizsgálását, hogy „milyen lehetőségek nyílnak egy európai minimumjövedelemnek [...] a finanszírozására”.

2.6 Az ajánlásban ismertetett intézkedéseknek és elveknek egyrészt az a céljuk, hogy **minden munkavállaló** (különösen az atipikus foglalkoztatási formában dolgozók és az önálló vállalkozók) **számára** garantálják **a szociális védelemhez való hozzáférést**, másrészt gondoskodjanak a **megfelelő szociális védelem** minden körülmény közötti **biztosításáról**.

2.7 Az európai és nemzeti szociális partnerek a korábbi megállapodásokban, együttes nyilatkozatokban és nemzeti kollektív tárgyalások során kellő súllyal foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy minden munkavállaló számára megfelelő hozzáférést kell biztosítani a szociális védelemhez. Például az európai szociális partnerek által kötött, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló megállapodás és a részmunkaidős foglalkoztatásról szóló megállapodás preambuluma megállapítja, hogy szükség van „annak biztosítására, hogy a szociális védelmi rendszerekre vonatkozó megállapodások igazodjanak a változó, rugalmas munkavégzési formákhoz”. Az európai szociális partnerek a 2015–2016-os munkaprogramjukban⁽¹¹⁾ megállapították, hogy szükség van „annak biztosítására, hogy a szociális védelmi rendszerek mindenki számára fenntarthatóak és hozzáférhetőek legyenek”.

2.8 Az európai szociális partnerek aggodalmuknak adtak hangot a 2015-ben megvitattott „mélyreható foglalkoztatási elemzésükben”⁽¹²⁾, amelyben azt tanácsolták, hogy „a tagállamok és az Európai Bizottság működjenek együtt hatékonyabban a szociális védőháló, a felelősségteljes vállalkozásokat és magánszemélyeket hátrányosan érintő korrupció, adócsalás és adókijátszás elleni küzdelemben”. Azt tanácsolták továbbá, hogy a tagállamok a szociális partnerekkel együttműködve vizsgálják felül, hogy hol vannak hiányosságok szociális védelmi rendszerük fenntarthatósága és megfelelősége tekintetében, és törekedjenek annak biztosítására, hogy ezek a rendszerek a jövőben is megfeleljenek az emberek, különösen a leginkább kiszolgáltatottak és a társadalmi kirekesztés veszélyének kitétek igényeinek⁽¹³⁾.

3. Általános megjegyzések – háttér

3.1 A munka változó világa: a **digitalizáció, a demográfiai változás, az energetikai átállás, a globalizáció és az új munkavégzési formák** lehetőségeket és kihívásokat is jelenthetnek a kormányok, a szervezett civil társadalom és a szociális partnerek számára.

3.2 Változó munkaerőpiacok: a strukturális munkaerőpiaci reformok diverzifikálták a munkaerőpiacokat, és jelenleg egyes tagállamokban bizonyos szerződéses megállapodások nem tartoznak az alapvető szociális védelmi intézkedések hatálya alá. **Egyre változatosabb formát öltenek a szerződéses megállapodások**, emellett a körülményeket és a rendszert tekintve is **jelentős különbségek vannak az egyes országok között**: 2016-ban az EU-ban a munkavállalók 14%-a önálló vállalkozó, 8%-a teljes munkaidőben foglalkoztatott ideiglenes alkalmazott, 4%-a részmunkaidőben foglalkoztatott ideiglenes alkalmazott és 13%-a részmunkaidőben foglalkoztatott állandó alkalmazott volt⁽¹⁴⁾.

3.3 A különböző országokban eltérő szociális védelmi rendszerek működnek, de mindegyik **hasonló kihívásokkal** néz szembe: a munkaerőpiac átalakulása és jogszabályi változások; idősödő munkaerő és a törvényben előírt nyugdíjkorhatár felemelésére irányuló tendencia; a fiatalok és a nők alacsony munkaerőpiaci részvétele a minőség és a mennyiség tekintetében; azon emberek integrációja, akik a legtávolabb vannak a munkaerőpiacoktól és nagy valószínűséggel továbbra is ki lesznek rekesztve; digitalizáció és új munkavégzési formák. Egyes szociális védelmi rendszereknek olyan a struktúrája, hogy a szociális védelmi járulékok a munkavállalók bérének részét képezik. Az említett új kihívások kezelése során ezt figyelembe kell venni.

⁽⁹⁾ Basic income as a policy option: Technical Background Note Illustrating costs and distributional implications for selected countries, OECD, 2017.

⁽¹⁰⁾ HL C 170., 2014.6.5., 23. o.

⁽¹¹⁾ <http://resourcecentre.etuc.org/EU-social-dialogue-5.html>.

⁽¹²⁾ 2015. évi mélyreható foglalkoztatási elemzés – ESZSZ, BUSINESSEUROPE, CEEP, UEAPME.

⁽¹³⁾ Lásd a 12. lábjegyzetet.

⁽¹⁴⁾ EUROSTAT, 2016.

3.4 **Nemi szempontú hatásvizsgálatot** kell végezni a munkaerőpiacra való belépés és a munkaerőpiacon való megmaradás, valamint a szociális védelemhez való hozzáférés és az abból való kirekesztés tekintetében. Az új munkavégzési formákban a fiatalok és a migránsok mellett gyakran a nők is felülreprezentáltak⁽¹⁵⁾, ami következményekkel jár a társadalombiztosítási jogosultságaikra nézve.

3.5 Az életkor is fontos tényező a szociális védelemhez való hozzáférés tekintetében: a fiatalabb generációk nagyobb valószínűséggel dolgoznak atipikus munkavégzési formákban („A 20 és 30 év közötti, ideiglenes szerződéses megállapodások vagy »más szerződés alapján vagy szerződés nélkül« dolgozó fiatalabb munkavállalók aránya kétszer annyi, mint a többi korcsoportban.”⁽¹⁶⁾). Az oktatásból a hagyományos foglalkoztatási formákba való átmenet hosszabbá vált, és ez nyomot hagyhat mind a szociális védelemhez való hozzáférés, mind a jövőbeni nyugdíjjogosultságok tekintetében, többek között a munkahelyi szakmai előmenetel rendkívül nagy töredezettsége miatt⁽¹⁷⁾.

3.6 A szociális védelemhez való hozzáféréseknek a munkaerőpiaci helyzetből és a munkaviszony típusából adódó hiányosságai akadályozhatják az egyik munkaerőpiaci helyzetből a másikba való átmenet lehetőségeinek kihasználását – amennyiben az a jogosultságok elvesztését jelenti – és végső soron csökkenthetik a munkaerő termelékenységének növekedését. Így e hiányosságok a vállalkozói kedvet sem támogatják, valamint **a versenyképességet és a fenntartható növekedést** is hátráltatják.

3.7 Ezek a hiányosságok a foglalkoztatási viszonyral való visszaéléshez is vezethetnek, és tisztességtelen versenyt eredményezhetnek a szociális védelemhez továbbra is hozzájáruló és a szociális védelemhez nem hozzájáruló vállalkozások között.

3.8 Hosszú távon a nemzeti szociális védelmi rendszerek társadalmi és gazdasági fenntarthatósága forog kockán, különös tekintettel a jelenlegi demográfiai tendenciákra és munkanélküliségi rátákra.

4. Részletes megjegyzések – az ajánlás lényegi tartalma

4.1 Az EGSZB megjegyzi, hogy a korábbi uniós jogszabályok (többek között a 2010/41/EU, 2014/50/EU, (EU) 2016/2341 irányelv) törekedtek a szociális védelmi rendszerek hiányosságainak megszüntetésére, de az előzetes megállapításokból – például a 2010/41/EU irányelvvel kapcsolatosakból – az derül ki, hogy egyes esetekben nem sikerült biztosítani az önálló vállalkozók szociális védelemhez való tényleges hozzáférését⁽¹⁸⁾.

4.2 Az EGSZB azt is megjegyzi, hogy az Európai Bizottság a 2018. évi éves növekedési jelentésben hangsúlyozza, hogy a kieső jövedelem szociális védelem útján történő pótlása rendkívül fontos az egyenlőtlenségek megszüntetéséhez, a társadalmi kohézió és az inkluzív növekedés előmozdításához⁽¹⁹⁾.

4.3 Az elmúlt néhány évben egészében véve valamivel csökkent⁽²⁰⁾ az önálló vállalkozók száma Európában. Ennek egyik oka, hogy az önálló vállalkozók betegség esetén és a magánélettel kapcsolatos egyéb esetekben (anyaság, apaság, családtag gondozása stb.) vagy egyáltalán nem részesülnek védelemben, vagy nem megfelelő szintű a védelem. A megfelelő szintű védelem tehát nagyobb mértékű és jobb önfoglalkoztatáshoz vezethet. Mindazonáltal okvetlenül fontos, hogy minden intézmény felvegye a küzdelmet a színlelt önfoglalkoztatás ellen, többek között nemzetközi szinten.

4.4 Az EGSZB e tekintetben üdvözli és támogatja az ajánlásban foglalt, arra vonatkozó döntést, hogy haladják meg a hatásvizsgálatban kezdetben javasoltakat, azaz javasolják a következőt: „a formai fedezet kötelező alapon történő kibővítése valamennyi munkavállalóra, valamint az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréseinek biztosítása formai fedezetüknek a betegségi és egészségügyi ellátásokra, az anyasági/apasági ellátásokra, az öregségi és rokkantsági ellátásokra, valamint a munkahelyi balesetek és foglalkozási megbetegedések tekintetében nyújtott ellátásokra kötelező jelleggel, illetve – kizárólag az álláskereső járadékok esetében – önkéntes alapon történő kibővítésével”. Az EGSZB úgy gondolja, hogy a szélesebb körű fedezet és védelem előmozdítása érdekében fokozott fellépést indokol az önálló vállalkozók alacsony (kevesebb mint 1 %-tól 20 %-ig terjedő) részvételi aránya a létező önkéntes rendszerekben.

⁽¹⁵⁾ ILO: INWORK 9. sz. összefoglaló, 2017. május.

⁽¹⁶⁾ Lásd: Ajánlás a szociális védelemhez való hozzáférésről, 2–3. oldal.

⁽¹⁷⁾ HL C 367., 2018.10.10., 15. o.

⁽¹⁸⁾ Lásd: Barnard C. és Blackham A. (2015): „Az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló 2010/41 irányelv végrehajtása”, a nemek közötti egyenlőség területén működő jogi szakértők európai hálózatának az Európai Bizottság Jogértvényesülési Főigazgatósága által megrendelt jelentése; továbbá: Javaslat tanácsi ajánlásra a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről, 9. o.

⁽¹⁹⁾ Európai szemeszter 2018: Éves növekedési jelentés.

⁽²⁰⁾ Lásd: Eurofound: „The many faces of self-employment in Europe”.

4.5 Az önálló vállalkozók teljes fedezetének biztosítására irányuló intézkedések ezért üdvözlendők. Ez – szükség esetén – kiterjed a segítő házastársra, azaz az önálló vállalkozóként dolgozó személy házastársára vagy élettársára is, ha az rendszeresen és ténylegesen közreműködik az önálló vállalkozó tevékenységében olyan módon, hogy ez a fő tevékenységének tekinthető.

4.6 Minden állampolgárnak biztosítani kell az olyan szociális védelmi rendszerekhez való hozzáférést, amelyek **megfelelő ellátásokat** képesek nyújtani. A rendszerek lehetnek adó- és/vagy biztosítási alapúak, amelyekhez az emberek egyenlő mértékben és a képességükhöz mérten arányosan járulnak hozzá (vagy mentesülnek e hozzájárulások alól), és az igényeiknek megfelelően részesülnek azok előnyeiből, legalábbis a megfelelő minimumrendelkezések és biztonsági védőhálóak tekintetében.

4.7 Biztosítani kell a munkaerőpiaci változásokat kísérő **megfelelő** szociális védelemhez való hozzáférés **fenntarthatóságát** és finanszírozását⁽²¹⁾ annak érdekében, hogy az inkluzivitást, megfelelőséget, méltányosságot és egyenlőséget szolgálja a társadalmi és gazdasági növekedés tágabb összefüggésében.

4.8 Az **egyenlő bánásmód és lehetőségek** eléréséhez előre meg kell tervezni az uniós és nemzeti fellépést: az európai szociális közkiadások „az európai szociális modell szerves részét képezik”; Európa a magas szintű szociális biztonságnak köszönhetően mindig is nagyon vonzó kontinens volt a világ más térségeihez viszonyítva.

4.9 A szociális védelmi rendszereknek a **szolidaritáson** és az **egyenlőségen** kell alapulniuk, és nem alkalmazhatnak megkülönböztetést az eltérő személyes körülmények/háttér és/vagy foglalkozási viszony alapján.

4.10 A **fogyatékossgal élő személyekre** vonatkozó szociális védelmi intézkedések meghatározásakor emberi jogi megközelítést kell alkalmazni, figyelembe véve a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményt. A fogyatékossgal élő, dolgozni nem képes személyek, valamint családtagjaik számára biztosítani kell a védelmet „a szegénység kockázatával szemben, és garantálni kell a megfelelő életszínvonalat”⁽²²⁾.

4.11 Az EGSZB kéri, hogy a tagállamok maradéktalanul hajtsák végre az ajánlásokat, hogy az atipikus foglalkoztatási formákban dolgozók és az önálló vállalkozók jobb védelemben részesülhessenek. A szociális védelmi rendszereket úgy kell ki-, illetve átalakítani, hogy azok egyre **inkluzívabbak** legyenek, ami a 2018. évi éves növekedési jelentés ajánlásaival is összhangban áll: „ha a munkaerőpiac és a társadalmi integrációs rendszerek hatékonyabban kiegészítik egymást, és valamennyi kiszolgáltatott csoport érdekeit szolgálja, mindenki számára nagyobb jólétet teremt, és erősíti a társadalmi kohéziót”.

4.12 Az Európai Unióban tapasztalható tisztességtelen verseny elleni küzdelem és a be nem jelentett munkavégzéssel szembeni fellépés (a be nem jelentett munkavégzés elleni európai platform által végrehajtott intézkedésekkel is összhangban) a vállalkozások számára előnyöket hoz majd, mivel a nagyobb szociális védelem és a tisztességtelen verseny csökkentése **kedvező hatást** gyakorolhat a **termelékenységére**.

4.13 A szociális jogok európai pillérének 16. elvével⁽²³⁾ összhangban az ajánlás másik kulcsfontosságú eleme az **egészségügyi ellátáshoz** való általános hozzáférés. Az Európai Bizottság által néhány országban elvégzett hatásvizsgálatból az derül ki, hogy a szerződéses megállapodások vagy a munkaerőpiaci szabályozások miatt előfordulhat, hogy az atipikus foglalkoztatási formákban dolgozók és az önálló vállalkozók korlátozott mértékben vehetik igénybe az egészségügyi ellátást. Minden munkavállaló és önálló vállalkozó számára kötelező jelleggel biztosítani kell az egészségügyi ellátás igénybevételeének lehetőségét.

4.14 Az EGSZB ezenkívül örömmel fogadja azt a bejelentést, hogy megerősített együttműködés jön létre az Eurostattal a **megfelelő mutatók** létrehozása érdekében, hogy nyomon lehessen követni a formai fedezet, a tényleges fedezet és az átláthatóság stb. tekintetében elért haladást, valamint üdvözlözi az Európai Bizottság által a szociális védelemmel foglalkozó bizottság keretében a szociális védelem **összehasonlító teljesítményértékelési keretének** létrehozása érdekében végzendő munkát. Ez elő fogja segíteni egy megbízható adatbázis létrehozását és az ajánlással kapcsolatban végrehajtott szakpolitikák hatásának pontosabb vizsgálatát.

Kelt Brüsszelben, 2018. szeptember 20-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Luca JAHIER

⁽²¹⁾ Lásd: A BUSINESSEUROPE állásfoglalása a szociális védelemhez való hozzáférésről szóló tanácsi ajánlásról, 1. oldal (2018. április 19.).

⁽²²⁾ Lásd: Európai Fogyatékosügyi Fórum (EDF): „Resolution to promote employment & social inclusion of persons with disabilities” [A fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának és társadalmi befogadásának előmozdítására irányuló állásfoglalás], 2017. november 6: <http://www.edf-feph.org/newsroom/news/social-pillar-edf-adopts-resolution-promote-employment-social-inclusion-persons>.

⁽²³⁾ A szociális jogok európai pillérének 16. elve: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy kellő időben megfizethető és jó minőségű megelőző és gyógyító egészségügyi ellátáshoz jusson”.

MELLÉKLET

A következő, az 1.6. és a 2.5. ponthoz benyújtott módosító indítványokat, amelyeknél a támogató szavazatok száma az összes leadott szavazat legalább egynegyede volt, a vita során elutasították:

1.6. pont

Az alábbiak szerint módosítandó:

1.6. Az EGSZB javasolja, hogy az ajánlás keretében tett kezdeményezések biztosítsanak megfelelő **ellátásokat és rendelkezéseket**, többek között biztonsági hálót azok számára, akik nem képesek elérni a jogosultság alsó küszöbértékét, és különösen a munkaképtelenek és családtagjaik számára. Az EGSZB megjegyzi sajnálja, hogy – ahogy azt a hatásvizsgálatot tartalmazó bizottsági szolgálati munkadokumentum ⁽¹⁾ rögzíti – az alapjövedelem nem került be az ajánlásba. Ennek számos oka volt, például a lefedettség kritériumok és annak előnyben részesítése, hogy a problémákat a tagállamokban már létező szociális védelmi rendszerek keretében kezeljék. Az EGSZB azonban üdvözli a tagállamokban az alapjövedelem és más, a munkaerőpiacon és általában véve a társadalomban való aktív részvételt célzó biztonsági hálók témájában folyó vitát. Az EGSZB már 2013-ban szorgalmazott egy európai minimumjövedelmet bevezető uniós irányelvet, mivel ez „segítené [...] a gazdasági és területi kohézió biztosításában, az egyén alapvető jogainak védelmében, a gazdasági és társadalmi célkitűzések közötti egyensúly garantálásában, valamint a vagyon és a jövedelem tisztességes elosztásában” ⁽²⁾.

Indokolás

Szóban.

A szavazás eredménye:

Mellette: 91

Ellene: 112

Tartózkodott: 10

2.5. pont

A következőképpen módosítandó:

2.5. Az EGSZB megjegyzi, hogy – ahogy azt a hatásvizsgálatot tartalmazó bizottsági szolgálati munkadokumentum megállapítja – az alapjövedelem nem került be az ajánlásba. Ennek számos oka volt, például a lefedettség kritériumok, illetve annak előnyben részesítése, hogy a problémákat a tagállamokban már létező szociális védelmi rendszerek keretében kezeljék. Az EGSZB sajnálja, hogy az alapjövedelem nem került be a tanácsi ajánlásba. Egy nemrégiben készült OECD-tanulmány szerint „tekintve a munkaerőpiac gyors változásait, az alapjövedelemről folyó jelenlegi viták mégis hasznos adalékot nyújtanak azzal kapcsolatban, hogy a társadalmak milyen típusú szociális védelmet akarnak”. Az EGSZB már korábban kijelentette, hogy „az európai minimáljövedelem bevezetése hozzá fog járulni a gazdasági, társadalmi és területi kohézió biztosításához, az alapvető személyiségi jogok védelméhez, a gazdasági és társadalmi szintű célkitűzések egyensúlyának szavatolásához, valamint a források és a bevételek igazságos újraelosztásához”. Kérte emellett egy keretirányelv elfogadását és annak megvizsgálását, hogy „milyen lehetőségek nyílnak egy európai minimumjövedelemnek [...] a finanszírozására”.

Indokolás

Az ajánlás nem terjed ki a létminimumot biztosító juttatásokra. A hangsúly azon munkavállalói csoportok szociális védelemhez való hozzáférésén van, amelyek kimaradhatnak a tagállami társadalombiztosítási rendszerekből. Ezért nem szükséges sajnálni azt, hogy az alapjövedelem nem került bele az európai bizottsági javaslatba. Az EGSZB azonban megjegyezhetné azt, hogy a tagállamokban és más fórumokon (például az OECD keretében) viták folynak a témában. A minimumjövedelem témájában készült korábbi EGSZB-velemény kapcsán hivatkozni kell a Munkaadók csoportjának nyilatkozatára is, hogy egyértelműen jelezzük: eltérnek a vélemények ebben a kérdésben. A Munkaadók csoportjának nyilatkozatára már korábban is hivatkoztak például a következő EGSZB-velemények: SOC/542 (A szociális jogok európai pillére) és SOC/564 (A szociális dimenzióknak és a szociális jogok európai pillérének hatása az EU jövőjére).

⁽¹⁾ Bizottsági szolgálati munkadokumentum – A dokumentumot kísérő hatásvizsgálat.

⁽²⁾ HL C 170., 2014.6.5., 23. o.

A szavazás eredménye:

Mellette: 92

Ellene: 113

Tartózkodott: 13
